

Ortaokul Ö?rencilerine Yönelik Yaz?I? Anlat?m Düzeyi Dereceli Puanlama Anahtar?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Ö?rencilerine Yönelik Yaz?I? Anlat?m Düzeyi Dereceli Puanlama Anahtar?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28479>

Özet

Ortaokul Ö?rencilerine Yönelik Yaz?l? Anlat?m Düzeyi Dereceli Puanlama Anahtar? (YAPA), ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin **yaz?l? anlat?m** becerilerini ve kompozisyonlar?nda kar??la??lan yap?sal ve anlamsal sorunlar? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu araç, ö?rencilerin metinlerindeki paragraf bütünlü?ü, giri?-geli?me-sonuç bölümlerinin kullan?m? ve anlat?m türlerini uygulama düzeylerini objektif kriterlere göre ölçmeyi hedefler.

Ölçek, Bah?i ve Sis (2019) taraf?ndan ortaokul ö?rencilerinin yazma düzeylerini belirlemek üzere geli?tirilmif olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak gözlemci bazl? de?erlendirme için tasarlanm??t?r. Güvenirlik çal??mas?nda **gözlemciler aras? uyum** yöntemine ba?vurulmu?, geçerlilik ise uzman görüşüne dayal? **içerik geçerlili?i** ile sa?lanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yaz?l? Anlat?m, **Dereceli Puanlama Anahtar?**, Ortaokul Ö?rencileri, Kompozisyon De?erlendirme, Türkçe E?itimi.

Yazarlar

Nihal Bah?i, Nurdan Sis.

Amaç

Bu dereceli puanlama anahtar?nın temel amac?, ortaokul kademesinde ö?renim gören ö?rencilerin yazma becerilerindeki yeterlilik düzeylerini ve yaz?l? ürünlerinde kar??la?t?klar? yayg?n sorunlar? objektif kriterlere göre tespit etmektir. Ölçek, ö?rencilerin ürettikleri kompozisyon metinlerinin yap?sal ve anlamsal kalitesini ölçmeyi hedefler.

YAPA, özellikle ö?rencilerin metin organizasyonunu (giri?, geli?me, sonuç bölümlerinin yer almas?), paragraflar aras? **anlamsal bütünlük** düzeyini ve paragrafta kullan?lan anlat?m türlerinin/yöntemlerinin etkinli?ini ölçmeye odaklanm??t?r. Bu sayede ö?retmenlere ve ara?t?rmac?lara, ö?rencilerin geli?im alanlar?n? belirlemede standartla?t?r?lm?? bir araç sunulmaktadır.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, ortaokul ö?rencilerinin **yaz?l? anlat?m** yeterlili?idir. Bu yeterlilik, ö?rencilerin dü?üncelerini organize etme, tutarl? paragraflar olu?turma ve metin türüne uygun dilsel stratejileri kullanma becerilerini kapsar. Ölçek, bu yap?y? de?erlendirirken üç temel boyutu

dikkate al?r:

Metin Organizasyonu (Kompozisyonun yap?sal bölümleri).

Anlamsal Tutarlılık ve Bütünlük (Cümle ve paragraflar aras? mant?ksal ak??).

Anlat?m Türü Kullan?m? (Öyküleme, betimleme, aç?klama gibi yöntemlerin etkin kullan?m?).

Geçerlik

Ölçe?in geçerlili?ini belirlemek amac?yla, ölçme araçları'nın kalitesini de?erlendiren temel ölçütlerden biri olan **içerik geçerlili?i** yöntemine ba?vurulmuştur. Bu süreç, ölçme arac?nın ilgili yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek üzere alan uzmanları'nın görüşlerinin alınmasıyla gerçekleştirilmiştir.

Alan uzmanları'nın detaylı incelemeleri ve önerileri do?rultusunda, Dereceli Puanlama Anahtar? (YAPA) üzerinde gerekli görülen düzenlemeler ve iyile?tirmeler yapılmıştır. Bu uzman incelemesi, ölçek maddelerinin ortaokul ö?rencilerinin yaz?l? anlat?m düzeylerini do?ru, kapsamlı ve e?itimsel açıdan geçerli bir şekilde yansıtmalarına güvence altına alınmıştır.

Güvenirlik

YAPA'nın güvenilirli?ini tespit etmek amac?yla, de?erlendirme araçlarında sıkça kullanılan ve objektifli?i ölçen **gözlemciler aras? uyum** yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada, puanlayıcılar arasındaki tutarlılı?ın yüksek olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Güvenirlik çalışması kapsamında, örneklem içinden tesadüfi olarak seçilen toplam 154 adet kompozisyon kağıd? kullanılmıştır. Bu kompozisyonlar, Türkçe ö?retimi alanında uzman iki farklı de?erlendirmeci ile araştırılmaları'nın kendisi tarafından başlatılarak de?erlendirilmiştir. De?erlendirmeciler arasındaki uyum düzeyini belirlemek için istatistiksel analiz yöntemlerinden biri olan **Pearson Korelasyon Analizi** uygulanmıştır. Elde edilen korelasyon sonuçları, farklı puanlayıcıların aynı yaz?l? ürünlere verdikleri puanlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koyarak, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir ve objektif bir puanlama aracı olduğunu kanıtlamıştır. Örneklem büyüklü?ünün belirlenmesinde Temel ve Erdoğan'ın (2017) çalışmaları referans alınmıştır.

Faktör Analizi

Sa?lanan kaynak materyalde, Ortaokul Ö?rencilerine Yönelik Yaz?l? Anlat?m Düzeyi Dereceli Puanlama Anahtar?'nın yap?sal geçerlili?ini incelemek amac?yla gerçekleştirilmiş bir **faktör analizi** çalışması'na dair herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Ölçek, sunulan akademik çalışmada daha çok uzman görüşüne dayalı içerik geçerlili?i ve puanlayıcılar arasındaki tutarlılı?a odaklanan güvenilirlik yöntemleriyle desteklenmiştir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Dereceli Puanlama Anahtar?)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= hiçbir zaman - 5= her zaman)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Ö?rencileri

Age Group: Genellikle 10-14 ya? aral??? (Ortaokul düzeyi)

Population Details: Türkçe ö?retimi kapsam?nda yazma becerilerinin de?erlendirilmesi hedeflenen, ortaokul kademesindeki ö?rencilerdir. Ölçek, kompozisyon türündeki yaz?l? ürünleri de?erlendirmek için tasarlanm???r.

Test Methodology: Ölçek, gözlemci veya puanlay?c? taraf?ndan ö?rencinin yaz?l? metninin belirlenen kriterlere (paragraf bütünlü?ü, metin organizasyonu, anlat?m türü kullan?m?) göre 1'den 5'e kadar derecelendirilmesine dayanan bir **Dereceli Puanlama Anahtar?**d?r.

Anahtar Kelimeler

YAPA, Türkçe Ö?retimi, Kompozisyon, **?çerik Geçerlili?i**, Gözlemciler Aras? Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: niymet44@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Niymet Bah?i)

Correspondence Address: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Bah?i ve Sis taraf?ndan 2019 y?l?nda yay?nlanan akademik çal???ma kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar Niymet Bah?i ile niymet44@hotmail.com adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? (Dereceli Puanlama Anahtar?) a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [ortaokul-ogrencilerine-yonelik-yazili-anlatim-duzeyi-dereceli-puanlama-anahtari-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Bah?i, N. & Sis, N. (2019). Ortaokul ö?rencilerinin yazma düzeyleri ve yaz?lar?nda kar??la??lan sorunlar. *Milli E?itim Dergisi*, 48(224),181-211. Dergi makalesine eri?im linki: dergipark.org.tr

Güvenirlik çal??mas?nda örneklem büyüklü?ünün belirlenmesinde referans al?nan Temel ve Erdo?an (2017) çal??mas?n?n tam künyesi kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir.

Ortaokul Ö?rencilerine Yönelik Yaz?l? Anlat?m Düzeyi Dereceli Puanlama Anahtar? Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ö?renci metinlerinde yer alan paragraflardaki cümleler aras?nda anlamsal bütünlü?ü sa?lama düzeyleri nedir?

Ö?renci metinlerinde giri?, geli?me ve sonuç bölümlerinin yer alma düzeyleri nedir?

Ö?rencilerinin paragrafta anlat?m türünü / yöntemini kullanma düzeyleri nedir?